God rengøring - godt indeklima

En branchevejledning om at sikre en god rengøringsstandard og dermed et godt indeklima

BFA
Branche
Fællesskab
Arbejdsmiljø
Velfærd og Offentlig administration

INDHOLD

3 Støv og snavs kan give gener

4 Tre veje til god rengøring

5 Arbejdsmiljøgruppen er en central medspiller

6 Rengøringen er en del af APV'en

7 Nedslidte bygninger kan ikke holdes rene

8 God rengøring er et fælles ansvar

10 Tænk på rengøringen, når I indretter lokalerne

Især til arbejdsmiljøgrupper og rengøringsledere i social- og sundhedssektoren, uddannelses-sektoren, den offentlige administration og finanssektoren

BrancheFællesskabet for Arbejdsmiljø
for Velfærd og Offentlig administration
Studiestræde 3, 3. sal
1455 København K.

2008. Redesign 2016
ISBN: 978-87-93332-59-1

Tekst: Gitte Daugaard/ Luama
Fotos: Thomas Søndergaard
Layout: Tegnestuen Trojka

Styregruppe bag dette hæfte er
Præsteforeningen,
Landsforeningen af Menighedsråd,
Foreningen af Præliminære Organister,
Danmarks Kirketjenerforeningen,
Danmarks Kordegneforeningen.

BFA
Branche
Fællesskab
Arbejdsmiljø
Velfærd og Offentlig administration

Støv og snavs kan give gener

Det er typisk for indeklimaproblemer, at man sjældent kan pege på en enkelt årsag til dem. Indeklimaet bliver påvirket af mange forskellige faktorer i et kompliceret samspil. Men det ligger fast, at god rengøringen er én af de vigtige betingelser for et godt indeklima.

Støvet skal væk

God rengøring har især betydning for luftens kvalitet. Dårligt luft kan give symptomer som irritation i øjne, næse og luftveje, infektioner i luftvejene, træthed, hovedpine og koncentrationsbesvær.

Symptomerne kan især skyldes støv i luften. Støvet består bl.a. af hudskæl, papirstøv, pollen, mikroorganismer og smuld fra tæpper, møbler og byggematerialer. Det kan også komme ude fra: Meget støv og skidt bliver slæbt ind med fodtøjet.

Den bedste måde at undgå problemer med støv i luften er at gøre ordentligt rent.

Sørg også for, at der slæbes mindst muligt støv og snavs med ind i bygningen ude fra. Det kan bl.a. gøres med særlige måtter og riste ved indgangen. Det er især vigtigt i skoler, institutioner og andre bygninger, hvor mange mennesker går ind og ud.

Brug de rigtige rengøringsmidler

Også kemikalier, parfumer og duftstoffer i luften kan give et dårligt indeklima.

God rengøring betyder derfor også, at I skal undgå at bruge rengøringsmidler, der indeholder parfume, organiske opløsningsmidler eller andre skadelige kemiske stoffer.

Det er især folk med astma og allergi, som kan reagere stærkt på dufte og kemikalier. De er ofte de første, som får symptomer på, at der er generelle problemer med indeklimaet.

Tre veje
til god rengøring

En god og effektiv rengøring er en forudsætning for, at arbejdspladsen er indbydende og sund – både for medarbejdere og for andre brugere.

I praksis er der især tre forhold, der kan sikre en god rengøringsstandard på arbejdspladsen:

Tid nok til rengøringen

Hvis budgettet er for stramt, kan rengøringen blive sårbar: Rengøringspersonalet kan have brug for 'luft' i tidsplanen, hvis noget går galt, eller hvis der nogle dage er større behov for rengøring end beregnet. Der bør også altid være sat tid af til mindst én grundig hovedrengøring om året.

De fleste arbejdspladser er tvunget til at prioritere udgifterne stramt. Men I bør alligevel arbejde for, at der bliver sat tilstrækkelige ressourcer af til rengøring.

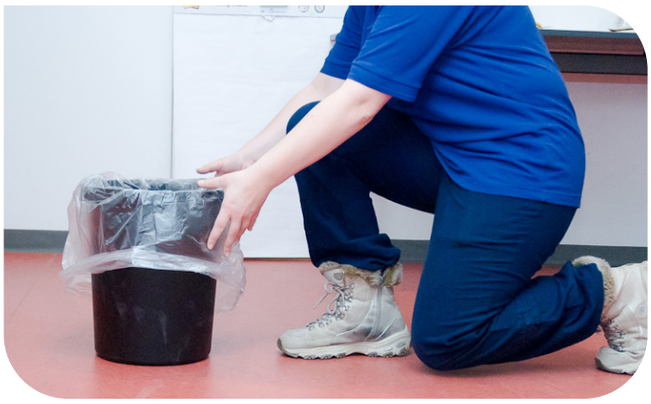

God vedligeholdelse og indretning

Det er vanskeligt og mere tidskrævende at gøre ordentligt rent, hvis bygninger og inventar er nedslidt og i dårlig stand. Det samme gælder, hvis lokalerne er indrettet med mange 'støvfælder'.

Samtidig er det vigtigt, at I vælger udstyr og inventar med tanke på, om det er let at holde rent og holde ved lige. Tag rengøringen med på råd, før I køber nyt!

Fælles ansvar for opgaven

Rengøringspersonalet kan kun 'levere varen', hvis der er ryddet op i lokalerne, og de er gjort klar til rengøring. Derfor er god rengøring et fælles ansvar for alle ansatte og brugere på arbejdspladsen.

Tal sammen om, hvor rengøringen skal lægge kræfterne, og hvordan I alle kan medvirke til at gøre rengøringsopgaven lettere.

Gør rent i dagtimerne, hvis det er muligt: Synlig rengøring styrker respekten for rengørings-opgaven.

Arbejdsmiljøgruppen er en central medspiller

Rengøringspersonalet arbejder normalt efter et fast rengøringsprogram, der beskriver, hvor ofte der skal gøres rent, og hvilke metoder der skal bruges.

Det gælder både, hvis rengøring bliver udført af folk, der er ansat direkte på arbejdspladsen, og hvis rengøringsopgaven ligger hos et rengøringsfirma.

Arbejdsmiljøgruppen med

Arbejdsmiljøgruppen bør høres, når rengøringsprogrammet bliver lavet. I bør arbejde for, at der bliver taget hensyn til indeklima og arbejdsmiljø, når rengøringsopgaverne bliver beskrevet.

Rengøringsprogrammet skal være realistisk i forhold til arbejdspladsens behov og forudsætninger. I bør samtidig sikre, at der er klare aftaler om, hvilke opgaver der løses af rengøringspersonalet, og hvilke opgaver de øvrige medarbejdere og brugere skal løse.

Prioritering og kontrol

I praksis vil det ofte være svært at få tid og ressourcer til at opfylde alle ønsker om rengøring. Derfor vil det være nødvendigt at prioritere opgaverne.

Det er en fordel, at alle medarbejdere på arbejdspladsen er med til at diskutere, hvordan opgaverne prioriteres.

Det kan give nye ideer til, hvordan de daglige rutiner kan ændres, så rengøringen bliver lettere. Samtidig får alle en større forståelse for rengøringspersonalets arbejde.

Vurdering af rengøringen

Hvis I oplever, at rengøringen ikke er tilfredsstillende, er det vigtigt, at I leder efter årsagen med udgangspunkt i de rammer og aftaler, der gælder på arbejdspaldsen: Er det rengøringen, der ikke er grundige nok? Er det medarbejdere og brugere, som svigter deres del af arbejdet? Eller er rengøringsprogrammet for stramt?

Hvis I selv vil gå dybere ind i at vurdere rengøringens standard, findes der forskellige metoder, I kan bruge:

- Dansk Standard har udgivet en standard DS/INSTA 800:2011 om "Rengøringskvalitet – System til fastlæggelse og bedømmelse af rengøringskvalitet". Se mere på www.ds.dk

Rengøringen er en del af APV'en

Rengøringen er en vigtig del af indeklimaet. Derfor bør rengøringen altid indgå som en naturlig del af checklisten, når arbejdsmiljøgruppen laver APV.

Det gælder i særlig grad, hvis I har mistanke om problemer med dårlig luftkvalitet, eller hvis der er tilfælde af allergi blandt medarbejdere og brugere.

Særlige krav til rengøringen

I bør være særligt opmærksomme på rengøringen på steder, hvor der er særlige krav til rengøringen. Det kan fx være:

- På sygehuse og i køkkener hvor kravene til hygiejne er store.
- På værksteder, sløjdlokaler og andre steder, hvor der opstår meget snavs.
- I laboratorier, kemilokaler og andre steder, hvor der arbejdes med farlige kemikalier.

Se også på de gode eksempler

Når I gennemgår arbejdspladsen, bør I være opmærksomme på de ting, som erfaringmæssigt gør rengøringsopgaven sværere: Manglende oprydning i lokalerne, manglende vedligeholdelse, 'støvfælder' på rodede reoler og i 'kabeljunglen' bag computerne osv.

I bør samtidig samle op på de gode erfaringer: Er der steder, hvor rengøringen fungerer godt? Hvad er det, der virker netop hér? Kan vi gøre mere af dét på arbejdspladsen?

Spørg rengøringspersonalet

Det er en god idé at tage rengøringspersonalet og eventuelt rengøringslederen med, når I gennemgår arbejdspladsen.

Deres erfaring og ekspertise er vigtig at have med, både når I skal finde årsagerne til, at rengøringen er mangelfuld, og når I skal finde løsninger og udarbejde konkrete handlingsplaner.

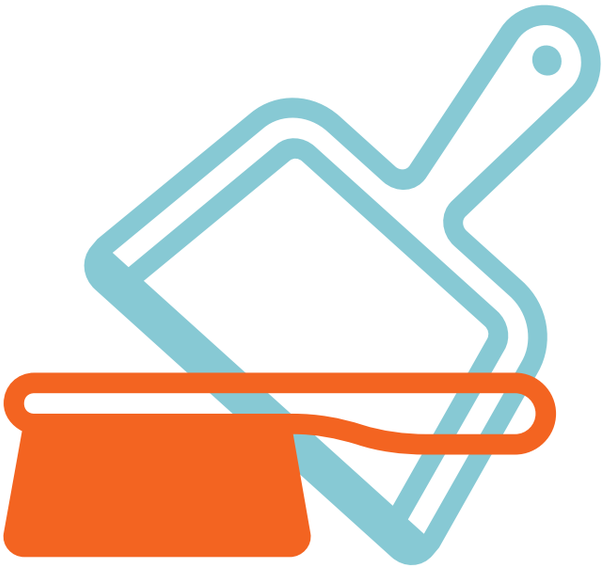

Nedslidte bygninger kan ikke holdes rene

God vedligeholdelse af bygninger og inventar er en forudsætning for god rengøring og et godt indeklima:

- Fugtige bygninger og tæpper giver gode vækstbetingelser for både skimmelsvampe og bakterier. Ikke mindst i køkkener og på toiletter kan slidte og revnede overflader være rene bakteriefælder – som er svære at rense ved almindelig rengøring.
- Hullede eller revnede vægge, lofter og møbler drysser. Det spreder skidt og støv i rummene og gør det sværere og mere tidskrævende at gøre rent.
- Ventilationsanlæg med tilstoppede filtre eller snavsede riste og luftkanaler betyder dårligere udsugning og et højere indhold af støv i luften.

Et fælles ansvar

Det er ledelsens ansvar at sikre, at bygning, udstyr og inventar er ordentligt vedligeholdt. Men alle på arbejdspladsen har et medansvar for at holde øje med fejl og mangler og at passe godt på bygninger og inventar. Arbejdsmiljøgruppen bør gennemgå bygningen med jævne mellemrum, så I opdager faresignalerne i tide. Spørg rengøringspersonalet om deres erfaringer. De kender alle hjørner af bygningen.

God rengøring er et fælles ansvar

Mange rengøringsassistenter oplever, at deres arbejde bliver overset og lavt prioriteret på arbejdspladsen. De får sjældent ros – men de får til gengæld ofte skylden, hvis der er problemer med rengøringen.

Også selv om forklaringen er dårlig vedligeholdelse, for få ressourcer, eller at de ansatte og brugerne ikke har ryddet ordentligt op efter sig.

Klare aftaler giver større tilfredshed

Den daglige rengøring bliver lettere, hvis I har klare aftaler om, hvilke opgaver rengøringspersonalet skal løse – og hvad de øvrige medarbejdere skal gøre.

Det bør være klart for alle, hvem der fx skal rydde op, tømme papirkurve, fjerne kaffekopper, skifte sæbe og håndklæder på toiletterne og stille stole på plads.

Ryd op i lokalerne

På mange arbejdspladser er det et tilbagevendende problem, at der ikke bliver ryddet ordentligt op: Hvis stolene ikke er sat på plads i klasseværelset, eller hvis bordene flyder med papir og kaffekopper, er det umuligt at gøre ordentlig rent på den tid, der er sat af.

I bør have klare aftaler om, hvordan lokalerne og den enkeltes arbejdspalds skal se ud, når sidste mand går.

I bør samtidig have en klar procedure for, hvordan I følger op på, om aftalerne bliver overholdt.

Tal sammen om opgaven

Hvis I er utilfredse med rengøringen, er det en god idé at invitere rengøringslederen og rengøringspersonalet med til et personalemøde.

Måske kan I selv hjælpe med til at gøre rengøringen bedre. Måske kan I aftale, at opgaverne skal prioriteres på en anden måde.

Samtidig bør ledelsen udpege en kontaktperson (fx lederen selv), som står for kontakten mellem de daglige brugere af lokalerne og rengøringspersonalet. Så ved alle parter, hvem man går til, hvis der er problemer.

Husk at mange rengøringsassistenter er indvandrere med et begrænset kendskab til dansk sprog og danske omgangsformer. De har ekstra behov for en åben dialog i hverdagen for kunne løse deres opgaver til alles tilfredshed.

LÆS MERE

- om samarbejde, indkøb og arbejdsmiljø på www.godtarbejdsmiljo.dk
- om reglerne for god rengøring på www.at.dk
- om vurdering af rengørings-niveauet på www.ds.dk og www.nfa.dk

Gør rengøringen synlig

Rengøringsarbejdet bør være synligt for alle. Det er en god idé at gøre rent i dagtimerne, hvis det er muligt. Det øger respekten for opgaven – og det giver rengøringspersonalet bedre trivsel og arbejdsmiljø.

Husk at rengøringspersonalet er en del af medarbejdergruppen. Derfor bør de deltage i fx personalemøder, julefrokost og fælles aktiviteter.

Tænk på rengøringen, når I indretter lokalerne

Hvis I indretter lokalerne fornuftigt, bliver det lettere at holde dem rene – og dermed gøres det lettere at sikre et godt indeklima.

Åbne reoler bliver let til støvfælder. Især hvis de er fyldt med småting og 'dimser', som det tager lang tid at støve af. Gem flest mulige ting af vejen i lukkede skabe, i særlige arkivrum eller i kasser og æsker.

Ryd op i 'kabeljunglen' bag computeren, så det bliver muligt at gøre rent, og stil ikke IT-udstyr, kasser og papirbunker på gulvet, hvor de står i vejen for rengøringen.

Køb fornuftigt ind
Det er en god idé at tage hensynet til rengøringen med i overvejelserne, når I skal vælge alt fra gulvbelægning og gardiner til møbler, teknisk udstyr, belysning osv.

Det gælder ikke mindst i forbindelse med nybyggeri eller nyindretning af en arbejdsplads. Hér har I muligheden for at vælge en gennemtænkt og klog løsning fra starten.

Spørg rengøringspersonalet
Rengøringspersonalet og rengøringslederen vil ofte have stor erfaring med, hvilke løsninger der giver den bedste og letteste rengøring.

Derfor bør de altid tages med på råd, når I planlægger større indkøb, renoveringsarbejder eller nybyggeri.

God rengøring - godt indeklima

God rengøring er en forudsætning for et godt indeklima – og dermed for et godt arbejdsmiljø.

Hvis rengøringsopgaven skal løses godt og effektivt, kræver det, at der er tilstrækkelige ressourcer til opgaven, og at bygninger og inventar er godt vedligeholdt. Men først og fremmest kræver det, at rengøringspersonalet og arbejdspladsens øvrige medarbejdere og brugere føler et fælles ansvar for opgaven.

Denne branchevejledning er udarbejdet for at støtte især arbejdsmiljøgrupperne i arbejdet med at sikre en god rengøringsstandard og dermed et godt indeklima.

Vejledningen indeholder information om ansvar og opgaver samt inspiration til arbejdet med at skabe fælles ansvar og gode rammer for rengøringen.

Et fremtidssikret arbejdsmiljø

Et godt samarbejde er væsentligt for et godt arbejdsmiljø nu og i fremtiden. Derfor samarbejder arbejdsgivere og arbejdstagere i BFA om at udvikle information, inspiration og vejledning.

Vi udarbejder konkrete værktøjer, så arbejdspladserne kan handle og forebygge lokalt. Vi præsenterer ambitiøse forebyggende løsninger, som baserer sig på erfaring fra arbejdspladser og på forskning. Løsninger som tager udgangspunkt i de problemer, der skal løses nu og de problemer, som kan opstå.

Det gør vi i enighed – til gavn for ledere, medarbejdere og borgere.

I BrancheFællesskabet for Arbejdsmiljø for Velfærd og Offentlig administration deltager repræsentanter udpeget af arbejdsmarkedets hovedorganisationer.

Hent 'God rengøring - godt indeklima' og læs mere om BrancheFællesskabet for Arbejdsmiljø for Velfærd og Offentlig administration på godtarbejdsmiljo.dk.

BFA
Branche
Fællesskab
Arbejdsmiljø
Velfærd og Offentlig administration